

Znáte to jméno?

Výročí regionálních osobností na

září 2023

Josef Pavlišta

Městská knihovna Boženy Němcové Domažlice

Augusta, Jaroslav - malíř

* 04. 09. 1878 - Humpolec (okr. Pelhřimov)
+ 28. 02. 1970 - Banská Štiavnica (Slovensko)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Malá československá encyklopedie, s. 277. Praha: Academia, 1984., Kartotéka Muzea Chodska.

Anotace: Český akademický malíř působící zejména na Slovensku. Maloval portréty domažlických občanů (rod Ludvíků, apod.). Zakladatel malířské kolonie na Detvě 1901-08 a spoluzakladatel Grupy uhersko-slovenských maliarov. Motivově těžil zejména z Detvy a Važce (studie lidských typů a figurálních skupin). Zasloužilý umělec (1961).

- 145. výr. narození

Axmann, Peter - houslař

* 21. 09. 1883 - Železná (okr. Domažlice)

Místa působení: České Budějovice

Literatura: (aks): Zapomenutý houslař. Domažlicko, roč. 3, 1993, 21. 10., č. 42, s. 8., Matriční záznam o narození na internetových stránkách projektu Porta fontium.

Anotace: Vystudoval učitelský ústav v Českých Budějovicích, hrál na housle, věnoval se jejich výrobě. Práce lze spatřit v muzeu v německém Furthu. Jeho housle byly oceněny zlatou medailí na Výstavě kultury a hospodářství v Ústí nad Labem v roce 1924.

- 140. výr. narození

Bernard, Karel - obchodní příručí

* 04. 11. 1922 - Klenčí pod Čerchovem (okr. Domažlice)
+ 04. 09. 1943 - Norimberk (Německo)

Místa působení: Postřekov (okr. Domažlice)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Internetová databáze Evidence válečných hrobů na stránkách Ministerstva obrany ČR., Záznam v kronice obce Postřekov 1923-1963, s. 171.

Anotace: Obchodní příručí pocházející z Klenčí pod Čerchovem. Dne 11. srpna 1943 těžce zraněn při spojeneckém náletu na město Norimberk, v místní nemocnici umírá na následky zranění 4. září 1943. Dle zápisu v obecní kronice pochován na hřbitově v rodné obci Klenčí pod Čerchovem. - 80. výr. úmrtí

Fučík, Julius - novinář

* 23. 02. 1903 - Praha (okr. Hlavní město Praha)
+ 08. 09. 1943 - Berlín-Plötzensee (Německo)

Místa působení: Domažlice, Chotiměř (okr. Domažlice), Plzeň, Praha

Literatura: Lexikon české literatury. 1, s. 766. P., Academia 1985., Závacká, V.: Literární průvodce Chodskem. Domažlice: KBN, 1984., Hruška, K.: Vzpomínka na osmé září 1943. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 08. 09., č. 210, s. 18., Hruška, K.: Sté výročí narození. Domažlický deník, roč. 12, 2003, 25. 02., č. 47, s. 11., Internetová encyklopedie Wikipedia, heslo Julius Fučík.

Anotace: Jako desetiletý se s rodinou přestěhoval z Prahy do Plzně, kde dostal otec angažmá v divadle. V období let 1913-1921 navštěvoval i Domažlice. V roce 1938 přednášel v domažlickém hotelu U Kreslů pro odbočku Svazu přátel SSSR, jejímž předsedou byl spisovatel Jan Vrba, na téma Vztah Sovětského Ruska k Československé republice. Sám Fučík se řadil do skupiny lidí, která odmítala kritiku Sovětského svazu, v reportážích z této země nikoliv nekriticky vyprávěl o státě, který již procházel stalinskou diktaturou a jehož průmyslový rozvoj si vyžádal miliony obětí... Domažlice dále navštívil v roce 1939, kdy se zúčastnil památné Vavřínecké pouti. Za okupace pobýval v Chotiměři, kde napsal studii Božena Němcová bojující. Navštěvoval domažlickou knihovnu, byl zapsán knihovníkem Adolfem Hudcem jako její čtenář. Za svou levicovou politickou činnost byl v roce 1942 zatčen, vězněn v Praze na Pankráci a v Berlíně, kde byl nacisty popraven. V roce 1958 mu byla odhalena pamětní deska na domě, kde přednášel (hotel Slavie). Reliéf vytvořil Břetislav Holakovský podle kresby Maxe Švabinského. Pamětní deska byla po roce 1989 odstraněna. - 80. výr. úmrtí

Fuks, Ladislav - spisovatel

* 24. 09. 1923 - Praha (okr. Hlavní město Praha)
+ 19. 08. 1994 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha, Horšovský Týn (okr. Domažlice)

Literatura: Gryc, S., Kuneš, V., Thomayer, L.: Žili v Horšovském Týně, s. 67. Město Horšovský Týn, 2002., Internetová encyklopedie Wikipedie, heslo Ladislav Fuks.

Anotace: Jeden z našich nejvýznamnějších spisovatelů 20. století, krátce působící v Horšovském Týně. Po ukončení studia na Filozofické fakultě UK pracoval na památkové péči. Měl na starost památkové objekty v západních Čechách. Pobýval na zámku v Kynžvartu a často také zajížděl na zámek do Horšovského Týna. O tom, že se mu zámek a město vrylo do srdce, svědčí několikanásobné připomenutí Horšovského Týna v jeho literárních vzpomínkách. Fuks se ve svých psychologicky propracovaných dílech věnoval především otázce moci, pokud se jí zmocní zlo, a její manipulaci s lidmi. Nejobludněji se to projevilo v holocaustu židovského obyvatelstva, který se osobně spisovatele týkal a jehož příčiny a důsledky ve svém díle zkoumal (např. Pan Theodor Mundstock, Mí černovlasí bratři, Spalovač mrtvol). V posledním období tvorby napsal rozsáhlý historický román Vévodkyně a kuchařka. - 100. výr. narození

Geisler, Miroslav, MUDr. - primář

* 19. 09. 1923 - Dobrovice (okr. Mladá Boleslav)
+ 28. 04. 2004 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Holý, J. P.: Na rozloučenou s Dr. Miroslavem Geislerem. Domažlický deník, roč. 13, 2004, 23. 06., č. 146, s. 12.

Anotace: Oblíbený lékař a primář domažlické nemocnice. Osobní lékař chodských umělců Jindřicha Jindřicha, Václava Amorta, Františka Michla nebo Jana Vrby. Nejprve absolvoval farmacii, poté i lékařství se specializací na interní choroby. Do Domažlické nemocnice nastoupil ještě za působení MUDr. Rudolfa Němce, službou a pomocí druhým zde strávil desítky let. - *100. výr. narození*

Gibfried, Václav - zedník

* 26. 09. 1913 - Postřekov (okr. Domažlice)
+ 04. 05. 1945 - Otov (okr. Domažlice)

Místa působení: Postřekov (okr. Domažlice)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Matriční záznam o narození na internetových stránkách projektu Porta fontium., Pamětní kniha obce Starý Postřekov 1923-1963 na internetových stránkách projektu Porta fontium, s. 175-177.

Anotace: Narozen ve Starém Postřekově, v domě čp. 114. Manželský syn Jana Gibfrieda, místního zedníka. Také pracoval jako zedník. Člen pořádkové služby, která v závěrečných dnech 2. světové války prováděla sběr zbraní a dohlížela na udržování pořádku. Dne 4. května 1945 byl společně s Josefem Řezníčkem, Jakubem Krutinou, Josefem Berouškem, Jiřím Kohoutem a Václavem Pacíkem napaden při plnění povinností střelbou německé jednotky, která se nacházela v lese poblíž Červeného vrchu u Otova. S dalšími členy družstva byl oddílem SS-manů zajat (pravděpodobně již zraněný) a stejně jako ostatní spolubojovníci umučen. Jejich pohřeb se konal 8. května 1945 a zúčastnilo se ho na 2500 obyvatel z okolních obcí regionu. - *110. výr. narození*

Hnízdová, Jana - knihovnice

* 26. 04. 1910 - Panka (Ukrajina)
+ 15. 09. 2008 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Holý, J. P.: Za bývalou domažlickou knihovnicí Janou Hnízdovou. Domažlický deník, roč. 17, 2008, 18. 10., č. 246, s. 8.

Anotace: Narodila se v osadě Panka, patřící tehdy do rakouského státu Bukovina. Její rodiče byli čeští vlastenci a po návratu do vlasti žili v jižních Čechách. Otec zde byl hospodářským správcem a dcera studovala. Když se provdala za Domažličana, okresního cestmistra ing. Evžena Hnízda, který byl synem místního profesora Františka Hnízda, přesídlila nastálo do Domažlic. Zde prožila těžkou dobu nacistické okupace, osvobození a komunistický převrat. Společně s dr. Otakarem Kalandrou se podílela na záchraně cenných knih, určených v poúnorovém období k likvidaci. V letech 1955-1958 působila v domažlické knihovně.
- 15. výr. úmrtí

Jindřich, Jaromír - ředitel hudební školy

* 11. 09. 1903 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 06. 12. 1991 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Špelda, A.: Hudební místopis Domažlicka, s. 48. Plzeň: KKS, 1977., Vorlíček, J.: Jaromír Jindřich. Domažlický deník, roč. 10, 2001, 04. 12., č. 282, s. 18.

Anotace: Syn učitele a hudebníka Aloise Jindřicha, synovec Jindřicha Jindřicha. První ředitel hudební školy v Domažlicích, která byla otevřena v budově Baarova gymnázia. V hudbě se vzdělával u svého otce, potom studoval klavírní hru u strýce Jindřicha. Po smrti strýce pečoval o katalogizování pozůstalosti a korespondence. Vynikající komorní hráč. V letech 1956-1958 působil jako předseda Kruhu přátel dobrého umění a aktivně se podílel na uspořádání festivalu Hudební Domažlice 1957. V důchodovém věku působil jako učitel LŠU ve Kdyni. Otec Jaromíra Jindřicha ml. a dědeček učitele hudby a zpěváka Kamila Jindřicha.
- 120. výr. narození

Kitzberger, Miroslav - trenér atletiky

* 16. 09. 1943 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Ostrov (okr. Karlovy Vary)

Literatura: Kdo byl kdo v české atletice. Edice atletika, s. 78. Praha: Olympia, 2004.

Anotace: Rodák z Domažlic, atletickým trenérem od roku 1973. O rok později se stává předsedou oddílu Městského domu dětí a mládeže Ostrov nad Ohří. Trénoval mj. i dálkařku Evu Kuchtovou. - 80. výr. narození

Klánský, Mojmir - spisovatel

* 19. 04. 1921 - Kdyně (okr. Domažlice)
+ 23. 09. 1983 - Štěchovice (okr. Praha-západ)

Místa působení: Praha

Literatura: Kubásková, E.: Kdy zemřeli? 1986-1990. 2, s. 23. P., NK 1995., Práce, 1991, 16. 07., s. 5., Literární noviny, 1993, 07. 10., s. 3., Kalendárium osobností západních Čech na rok 1998, s. 69. Plzeň: SVK, 1997.

Anotace: Absolvent hudební konzervatoře (1947) a Filozofické fakulty UK Praha (estetika). Pracovník kulturního a hudebního oddělení Čs. rozhlasu, pak redaktor v časopisech Květy, Beseda, Zemědělské noviny. Spoluzakladatel Svazu zemědělců v roce 1968. Po roce 1969 pracoval v JZD a plemenářském středisku v severních Čechách. Signatář Charty 77. Invalidní důchodce. Publikace: Sedm dní, Ranč, Zázračný pramen, Vyhnanství, Albatros, Zemědělství a jaro 1968. Rozhlasové hry: Schůze, Soused aj. Povídky, reportáže a články v časopisech a novinách: Krásy domova, Kulturní tvorba, Květen, Květy, RP, ZN, LN. Pozn.: Podle Kalendária osobností západních Čech na rok 2001 zemřel v Praze. - 40. výr. úmrtí

Koukol, Jan, prap. - praporčík četnictva

* 05. 09. 1900 - Újezd (okr. Domažlice)
+ 13. 09. 1938 - Habartov (okr. Sokolov)

Místa působení: Habartov (okr. Sokolov)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Památníky obětem 2. světové války. Domažlický deník, 1997, 29. 04., s. 14., Internetové stránky nakladatelství Codyprint, heslo Jan Koukol., Matriční záznam o narození na internetových stránkách projektu Porta fontium.

Anotace: Narozen v obci Újezd na Domažlicku, v domě čp. 49. Syn Jana Koukola, místního chalupníka a Anny, rozené Cibulkové. Působil jako velitel četnické stanice Habersbirk (Habartov), člen ozbrojené složky Stráže obrany státu. Zastřelen henleinovci při přepadu zmíněné četnické stanice v září roku 1938. - 85. výr. úmrtí

Krajíček, Jiří - hudební skladatel

- * 05. 09. 1868 - Domažlice (okr. Domažlice)
- + 23. 01. 1941 - Dvůr Králové nad Labem (okr. Trutnov)

Místa působení: Dvůr Králové nad Labem (okr. Trutnov)

Literatura: Špelda, A.: Hudební místopis Domažlicka, s. 13. Plzeň: KKS, 1977., Burda, J.: Jiří Krajíček. Domažlicko, roč. 3, 1993, 09. 09., č. 36, s. 23.

Anotace: Ve čtyřech letech po spále ztratil zrak, vychován ve slepeckém ústavu v Praze. Od svých 28 let až do své smrti byl varhaníkem Židovské obce, ladičem pian a soukromým učitelem hudby ve Dvoře Králové nad Labem. Autor písní a skladeb komorních i orchestrálních, psaných většinou Braillovým slepeckým písmem. - 155. výr. narození

Krčma, Václav P. - vikář

- * 23. 09. 1768 - Chrastavice (okr. Domažlice)
- + 13. 09. 1846 - Křakov (okr. Domažlice)

Místa působení: Horšovský Týn, Semněvice, Křakov (vše okr. Domažlice)

Literatura: Holý, J. P.: Páter Václav Krčma, srdečný přítel J. Dobrovského. Domažlický deník, roč. 12, 2003, 22. 11., č. 173, s. 12., Holý, J. P.: Horšovskotýnský kněz. Zpravodaj města Horšovský Týn, 2003, č. 12, s. 12.

Anotace: Studoval v Domažlicích, později v Klatovech a na Univerzitě Karlově v Praze. Působil v Semněvicích, Horšovském Týně, Křakově. V Křakově se stal vikářem a okresním školdozorcem. Zřejmě již za studií v Praze se přátelil s Josefem Dobrovským. - 255. výr. narození

Kresl, Josef - purkmistr

* 05. 03. 1832 - Domažlice (okr. Domažlice)

+ 15. 09. 1898 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Kalendárium osobností západních Čech na rok 1998, s. 67. Plzeň: SVK, 1997. Hana, O.: Doplnující údaje ke Kalendáriu 1998., Hana, O.: Představitelé města Domažlic, s. 1., Hana, O.: Purkmistr města Josef Kresl. Domažlický deník, roč. 11, 2002, 27. 04., č. 99, s. 18., Matriční záznam o narození na internetových stránkách projektu Porta fontium.

Anotace: Syn Josefa Kresla, měšťana a mistra jirchářského a Anny, rozené Peroutkové. Měšťan a mistr jirchářský, majitel domu čp. 14 ve Vodní ulici v Domažlicích. Okresní starosta (1870-78), přítel Aloise Jiráka. Domažlickým purkmistrem se stal po Josefu Ludvíkovi, byl jím od 13. dubna 1871 do 13. listopadu 1877, kdy se vzdal funkce purkmistra a rezignoval. Jeho nástupcem se stal Jan Halík. Zasloužil se o zvelebení a výstavbu Domažlic. V době jeho purkmistrování došlo k výstavbě gymnázia, pokračovací školy a dětské opatrovny. Byl i literárně činný. Pro domažlický týdeník Posel od Čerchova sepsal Historický deník královského města Domažlic, který začal vycházet v dubnu 1877 a byl ukončen v listopadu téhož roku. Je pohřben ve východní části domažlického hřbitova. - 125. výr. úmrtí

Kubovec, Jaroslav, Msgre. - kněz

* 09. 09. 1918 - Vílov (okr. Klatovy)

+ 22. 10. 1997 - Německo

Místa působení: Domažlicko, Německo

Literatura: Sysel, V.: Nikdy nezapomněl na svůj domov. Domažlicko, roč. 3, 1993, č. 4, s. 6., E-mailová informace Radky Pečené.

Anotace: V roce 1939 maturoval na domažlickém gymnáziu. Po vypuknutí 2. světové války odjel na bohoslovecká studia do Nepomucena v Římě, kde byl roku 1945 vysvěcen na kněze. Vrátil se domů, po roce 1948 emigroval do Západního Německa. V roce 1965 mu papež udělil titul monsignore. Je pochován u své fary na hřbitově v Dürrenwaldstettenu.

- 105. výr. narození

Mácha, Richard - odbojář

* 06. 09. 1913 - Klenčí pod Čerchovem (okr. Domažlice)

+ 06. 04. 1944 - Praha-Pankrác (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Mikulov (okr. Břeclav)

Literatura: Vlček, J.: Vzpomínka na R. Máchu. Mikulovský zpravodaj, 1984, květen, s. 33., Rejstřík odsouzených k smrti na oddělení II A pankrácké věznice (5. 4. 1943 – 21. 4. 1945) na internetových stránkách Ústavu pro studium totalitních režimů.

Anotace: Bojovník proti nacismu, organizátor komunistické mládeže v Mikulově. Popraven v Praze v pankrácké věznici kvůli přechovávání zbraní a říši nepřátelských osob. Rozsudek byl vykonán v podvečerních hodinách. - 110. výr. narození

Majer, Bohumil, svob. v zál. - příslušník Stráže obrany státu

+ 28. 09. 1938 - Železná (okr. Domažlice)

Místa působení: Bělá nad Radbuzou, Železná (vše okr. Domažlice)

Literatura: Internetové stránky nakladatelství Codyprint, heslo Bohumil Majer., Internetová databáze Evidence válečných hrobů na stránkách Ministerstva obrany ČR.

Anotace: Zaměstnanec Československých drah v Bělé nad Radbuzou, ve vypjatých zářijových dnech roku 1938 byl aktivován jako vojenská posila Stráže obrany státu. Dne 28. září se podílel na osvobozování obce Eisendorf (nyní Železná) od henleinovských bojůvek, během boje utrpěl průstřel prsou, jehož následkům podlehl. Pohřeb se konal v Horažďovicích. V centru obce Železná se nachází jemu věnovaný novodobý pomníček. - 85. výr. úmrtí

Mráz, Zdeněk - politický vězeň

* 21. 09. 1928 - Úboč (okr. Domažlice)

+ 17. 04. 1989 - Boppelsen (Švýcarsko)

Místa působení: Leopoldov (Slovensko), Jáchymov (okr. Karlovy Vary)

Literatura: Pejskar, J.: Poslední pocta. 3, s. 160. USA: Rosedale Printing Company, 1989., Kalendárium osobností západních Čech na rok 1998, s. 68. Plzeň: SVK, 1997., Hana, O.: Pietní vzpomínka na Zdeňka Mráze. Domažlický deník, roč. 11, 2002, 16. 12., č. 292, s. 23.

Anotace: V letech 1939 až 1947 absolvoval domažlické gymnázium. Během studií na Univerzitě Karlově byl komunistickým režimem zatčen a odsouzen na nucené práce za "protistátní činnost". Vězněn v Jáchymově a Leopoldově. Propuštění se dočkal až roku 1960. V roce 1968 spoluzakládá K 231 a je zvolen zástupcem Jaroslava Brodského, generálního tajemníka Klubu. V září 1968 odchází do exilu. V lednu 1969 je v nepřítomnosti rehabilitován. Pracoval ve Sdružení bývalých politických vězňů. V prosinci 2002 byla urna s jeho popelem uložena na domažlickém hřbitově. - 95. výr. narození

Mužík, Josef, prof., PhDr. - historik

- * 24. 09. 1928 - Libkov (okr. Domažlice)
+ 19. 05. 2001 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Domažlice, Praha

Literatura: Holý, J. P.: Odchod významného studenta domažlického gymnázia. Domažlický deník, roč. 10, 2001, 02. 06., č. 128, s. 12., Slovník českých filozofů na internetových stránkách Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, heslo Josef Mužík. Dostupné online.

Anotace: Po maturitě na domažlickém gymnáziu v roce 1948 se rozhodl pro studium historie a psychologie na Univerzitě Karlově. V roce 1952 obhájil doktorát a roku 1963 dosáhl vědeckého titulu CSc. V letech 1981-1990 byl vedoucím katedry filozofie UK. Spolupracoval s psychologickým ústavem UK vedeným domažlickým absolventem prof. MUDr. Milanem Brichcínem. Je autorem více než třiceti odborných publikací. Mimo to napsal publikace 610 let Libkova (MěstNV Domažlice 1990) a knížku věnovanou sousedským vztahům Čechů s Němci. - 95. výr. narození

Oczko, Josef - dozorce finanční stráže

- * 13. 07. 1913 - Jablunkov (okr. Český Těšín)
+ 29. 09. 1938 - Švarcava (zaniklá vesnice, okr. Domažlice)

Místa působení: Švarcava (zaniklá vesnice, okr. Domažlice)

Literatura: Památníky na počest vlastenců. Domažlický deník, 1997, 08. 04., s. 14., Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., (bc): Vyznamenání in memoriam pro člena Stráže obrany státu Josefa Oczka. Nové Domažlicko, roč. 5, 2011, 15. 11., č. 46, s. 16., fot., Internetové stránky nakladatelství Codyprint: heslo Josef Oczko., Szpyrz, A.: Josef Oczko - jméno z jablunkovského pomníku obětí II. světové války. In: Jabko - zpravodaj města Jablunkova, 2013, č. 9, s. 10, fot. Dostupné online.

Anotace: Dozorce finanční stráže ve Švarcavě, v dubnu roku 1938 jmenován příslušníkem Stráže obrany státu. Členem družstva, které bylo v ranních hodinách 29. září 1938 napadeno bojůvkou Freikorpsu v lese poblíž výše zmiňované obce. Během přepadu utrpěl průstřel hrudníku, jehož následkům podlehl. Pohřeb se konal v Jablunkově 2. října 1938. Dne 27. října 2011 mu byl ministrem Alexandrem Vondrou posmrtně udělen Kříž obrany státu ministra obrany ČR. - 85. výr. úmrtí

Odstranění pomníku Josefa II. v H. Týně (Horšovský Týn, 10. 09. 1923)

- 10. 09. 1923 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)

Literatura: Kuneš, V.: Osudy našich památníků - pomník Josefa II. Zpravodaj města Horšovský Týn, 2004, č. 7, s. 9.

Anotace: V roce 1884 se v Horšovském Týně konala velká sláva, odhaloval se totiž na horním náměstí pomník císaře Josefa II. V plejádě řečníků vystoupil vedle starosty města Josefa Angelise a velitele místní dragounské posádky rytíře von Streruwitze také student Ottokar Schubert (1867 - 1945), pozdější regionální spisovatel a poslanec parlamentu. Pomník zhotovený za peníze ze sbírek dobrovolných dárců byl postaven jako hold „lidovému“ císaři, jak býval tento reformní panovník často nazýván. Šlo v podstatě o masivní čtvercový podstavec, na který umístil neznámý umělec sochu monarchy (pravděpodobně z bronzu) v téměř životní velikosti. Později, už v čase První republiky byly na stěny podstavce zasazeny litinové desky se jmény občanů - obětí světové války 1914-18. Dne 4. května 1923 dostává starosta města Anton Medek, občanským povoláním kloboučník a přesvědčený sociální demokrat (starostoval v letech 1919 - 23), doporučený dopis podepsaný okresním hejtmanem, v něm se bez udání důvodu nařizuje, aby habsburského panovníka odstranil z veřejného prostranství. Když radnice v úřední lhůtě na toto nařízení nereaguje, přichází 17. května další dopis ve stejném znění, a tak svolává starosta k této kauze na 21. května mimořádné zastupitelstvo, které se rozhodlo k odvolacímu řízení k vyšší instanci - na Zemské velitelství v Praze. Odpověď z Prahy, která přichází 20. června prostřednictvím okr. hejtmanství v H. Týně, potvrzuje platnost předchozího rozhodnutí okr. hejtmana. Radnice nicméně boj o pomník nevzdává a 14. července se znovu odvolává přímo na Ministerstvo vnitra. V odvolacím dopise se uvádí, že (doslovná citace): „Pomník Josefa II. nebyl postaven k počtě habsburské monarchie, nýbrž jako připomenutí osvobození obecního lidu z nevolnictví a nemá žádný protistátní charakter“ a ještě dodává „odstranění oblíbeného panovníka by přivodilo velké pobouření veřejnosti“. Odpověď (veškerá korespondence probíhá v jazyce německém) přichází 9. září opět prostřednictvím hejtmanství a definitivně potvrzuje všechna předchozí rozhodnutí a nařizuje toto „sofort“ - ihned provést. Radnice kapituluje a starosta ještě téhož dne odesílá spěšnou objednávku s příkazem strojnímu zámečnickovi Georgu Guldanovi. A tak je následujícího dne 10. září 1923 v časných ranních hodinách, bez účasti veřejnosti socha císaře Josefa II. z podstavce sejmuta a dopravena podle přání starosty do budovy radnice, kde mistr dostává za provedenou práci vyplacenou odměnu 100 Kč. Další osudy sochy neznáme, patrně zmizela ve víru 2. světové války. Dne 29. června 1925 byl na prázdný podstavec po soše postaven štíhlý obelisk a bronzová socha orla, kterého podle návrhu mistra Wenzela Schieberla z Mírkova zhotovila firma Breitfeld a Daněk v Blansku za částku 8.200 Kč. S příchodem nových obyvatel do města po r. 1945 jsou z pomníku všechny desky a socha orla jako symbol němečtví odstraněny i s obeliskem a na zbylý fundament instalován nový pomník s figurami osídlenců, který v roce 1948 zhotovil sochař Rudolf Kabeš z Tábora. Stával na horním náměstí do konce 70. let, poté byl v důsledku rekonstrukce celkové plochy náměstí přemístěn do trojúhelníku mezi ulicemi Na přeložce a Pivovarskou. Desky z původního pomníku byly dlouho pokládány za zcela zničené, našly se však v dolních prostorách radnice a očekává se jejich vhodné umístění. - 100. výr. události

Pavlišta, Josef - dozorce finanční stráže

- * 29. 09. 1904 - Merklovice (okr. Rychnov nad Kněžnou)
- + 25. 09. 1938 - Čerchov (okr. Domažlice)

Místa působení: Čerchov (okr. Domažlice)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Památníky na počest vlastenců. Domažlický deník, 1997, 08. 04., s. 14., Foistová, J.: Deska J. Pavlišťovi se vrátila na Čerchov. Domažlický deník, roč. 7, 1998, 29. 09., s. 1, 12., Hrubý, J.: Odhalena deska na Čerchově. Domažlicko, roč. 8, 1998, 30. 09., č. 39, s. 2., Hrubý, J.: Pietní slavnost na Čerchově. Domažlicko, roč. 8, 1998, 07. 10., č. 31, s. 1, příloha., Internetové stránky nakladatelství Codyprint - heslo Josef Pavlišta.

Anotace: Dozorce finanční stráže a příslušník Stráže obrany státu, zařazen na oddělení Fuchsova Hut'. Smrtelně zraněn 25. září 1938 při přepadu stanoviště hlídky SOS na Čerchově henleinovskými ordnery, pohřben v Praze. Dne 5. září 1947 mu byl udělen Ministerstvem národní obrany Čs. válečný kříž 1939 in memoriam. Další pocty se Josefu Pavlišťovi dostalo roku 1998, kdy mu byla na čerchovské rozhledně Kurzova věž znovuodhalena pamětní deska.
- 85. výr. úmrtí

Procházka, Antonín - sochař

- * 24. 06. 1849 - Praha-Záběhlice (okr. Hlavní město Praha)
- + 26. 09. 1903 - Praha-Vinohrady (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha

Literatura: Toman, P.: Nový slovník československých výtvarných umělců. 5. vydání. Svazek 2, s. 314-315. Praha: Ivo Železný, 2000.

Anotace: Mezi roky 1863 až 1866 v dílně sochaře Františka Hergesela, pak působil na akademii v Mnichově a Praze. V letech 1877-1880 činný v ateliéru Josefa Václava Myslbeka, kde pracoval např. na pomníku děkana Antonína Příhody pro město Domažlice. Od roku 1888 pedagogem na Umělecko-průmyslové škole v Praze. Držitel řady ocenění za pomníky a sochy. - 120. výr. úmrtí

První zpráva o motorových vozidlech v regionu Domažlicka (Domažlice, 23. 09. 1903)

- 23. 09. 1903 - Domažlice (okr. Domažlice)

Literatura: Gryc, S.: Motorismus na domažlickém okrese v letech 1903 až 1918. Domažlický deník, roč. 7, 1998, 14. 11., č. 267, s. 12.

Anotace: První zpráva o vozidlech se spalovacím motorem na Domažlicku pochází ze září roku 1903. Tehdy okresní hejtman hlásil pražskému místodržitelství, že je na domažlickém okrese zapsán jeden automobil a dva motocykly. Vlastníkem prvního hlášeného auta byl pravděpodobně hrabě Stadion. - *120. výr. události*

Purghart, František - regionální historik

* 17. 09. 1903

+ 30. 01. 1984

Místa působení: Poběžovice (okr. Domažlice)

Literatura: Böhm, J.: Poběžovice, s. 121. Poběžovice: OS Dobrohost, 2009.

Anotace: V letech 1931-1938 a pak i několik let po válce působil v Poběžovicích ve vedoucích funkcích místní stavební správy ČSD. Byl aktivní v místních českých spolcích, před válkou zastupoval Čechy na místní radnici. V roce 1945 organizoval místní kulturní a společenský život, byl prvním poválečným starostou místního Sokola a hasičského sboru. Velice činný byl i literárně. Je autorem obsáhlého díla o Poběžovicích. Jeho rukopis Poběžovice, Pivoňské hory a podhůří je uložen v okresním archivu v Horšovském Týně. Napsal řadu článků do týdeníku Posel od Čerchova. - *120. výr. narození*

Röhrich, Josef, čet. - dozorce finanční stráže

* 12. 05. 1912 - Rozhovice (okr. Chrudim)

+ 27. 09. 1938 - Černá Řeka (okr. Domažlice)

Místa působení: Lísková (okr. Domažlice)

Literatura: Benešovy Mnichovské dny a září 1938. Domažlický deník, roč. 6, 1997, 15. 04., č. 88, s. 14., Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Internetové stránky nakladatelství Codyprint, heslo Josef Röhrich.

Anotace: Mezi roky 1930-1932 absolvoval prezenční službu u hudební čety pomocné rotý pěšího pluku 46, následně zůstal v armádě jako délesloužící. V dubnu roku 1938 ukončil službu jako četař přestupem k finanční strážci. Zařazen na oddělení finanční stráže Haselbach (dnes Lísková), padl dne 27. září 1938 u obce Černá Řeka (na následky průstřelu krku). Pohřeb žehem se konal v Pardubicích. - *85. výr. úmrtí*

Řezníček, Josef - tesař

* 13. 09. 1923 - Postřekov (okr. Domažlice)
+ 05. 05. 1945 - Otov (okr. Domažlice)

Místa působení: Postřekov, Otov (vše okr. Domažlice)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Pamětní kniha obce Starý Postřekov 1923-1963 na internetových stránkách projektu Porta fontium, s. 175-177.

Anotace: V závěrečných dnech 2. světové války členem pořádkové služby, která prováděla sběr zbraní a dohlížela na udržování pořádku. Dne 4. května 1945 byl společně s Václavem Pacíkem, Jiřím Kohoutem, Václavem Gibfriedem, Josefem Berouškem a Jakubem Krutinou napaden při plnění povinností střelbou německé jednotky, která se nacházela v lese poblíž Červeného vrchu u Otova. S dalšími členy družstva byl oddílem SS-manů zajat (pravděpodobně již zraněný) a stejně jako ostatní spolubojovníci umučen. Jejich pohřeb se konal 8. května 1945 a zúčastnilo se ho na 2500 obyvatel z okolních obcí regionu.
- 100. výr. narození

Schlegl, Jiří, voj. - legionář

* 29. 10. 1894 - Stanětice (okr. Domažlice)
+ 22. 09. 1918 - Arco (Itálie)

Místa působení: Itálie

Literatura: Volmut, P.: J. Šlégl, slavný legionář z Domažlicka. Domažlický deník, 2014, 31. 07., č. 177, s. 10, fot., Internetová databáze legionářů na stránkách Vojenského ústředního archivu.

Anotace: Narozen ve Staněticích na Domažlicku, občanským povoláním tkadlec. Do jednotek rakousko-uherské armády zařazen 21. června 1915, do legií v Itálii vstoupil dne 9. dubna 1918 (zajat na začátku téhož roku). Zde sloužil u 33. střeleckého pluku. Během boje o Doss Alto dne 21. září 1918 zajat a rakouským polním soudem jako člen československých legií odsouzen k trestu smrti. Popraven následující den ve večerních hodinách.
- 105. výr. úmrtí

Schnobrich, Matyáš - malíř

* 1619
+ 21. 09. 1683 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)

Místa působení: Horšovský Týn (okr. Domažlice)

Literatura: Toman, P.: Nový slovník čsl. výtvarných umělců. 1. P., R. Ryšavý 1947.

Anotace: Malíř a měšťan, výtvarně činný mezi roky 1652 až 1682. Otec malíře Jana Schnobricha. - 340. výr. úmrtí

Skalický, Jindřich Miloslav - kapelník

* 05. 07. 1869 - Benešov (okr. Benešov)
+ 05. 09. 1913 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Špelda, A.: Hudební místopis Domažlicka, s. 21. Plzeň: KKS, 1977., (jb): Vzpomínka na muzikanta. Domažlicko, roč. 3, 1993, 16. 09., č. 37, s. 8., Burda, J.: Jindřich Skalický. Domažlicko, roč. 4, 1994, 25. 08., č. 34, s. 3., Pravda, roč. 70, 1989, 02. 09., č. 207, příloha.

Anotace: Jeho otec Josef Skalický učil v letech 1875-1880 na domažlickém gymnáziu. Jindřich se stal po absolutoriu Pražské varhanické školy (1890) kapelníkem hasičské kapely a zařídil si také soukromou hudební školu. Je autorem drobných instruktivních klavírních skladeb a skladeb tanečních. Sbíral lidové písně. Pozn.: Datum narození uvádí Špelda 5. července, Pravda 5. srpna 1869. - 110. výr. úmrtí

Šícha, Jan Václav - iluminátor

* 1580 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)
+ 11. 09. 1633 - Senožaty (okr. Tábor)

Místa působení: Praha

Literatura: Toman, P.: Nový slovník čsl. výtvarných umělců. 2, s. 528. P., R. Ryšavý 1950.

Anotace: Člen premonstrátského řádu na Strahově. Od roku 1613 psal a iluminoval strahovský graduál. Napsal na 27 antifonářů, graduálů atd. nejen pro Strahov, ale i pro jiné řádové kláštery v Doksanech, Želivě, Olomouci či Kolíně nad Rýnem. - 390. výr. úmrtí

Špoták, Rudolf - hejtman Plzeňského kraje

* 15. 09. 1983 - Stod (okr. Plzeň-jih)

Místa působení: Domažlice, Plzeň

Literatura: Internetová encyklopedie Wikipedie, heslo Rudolf Špoták.

Anotace: Absolvent Gymnázia Jindřicha Šimona Baara v Domažlicích, kde také žije. Většinu svého profesního života pracuje jako personalista a specialista lidských zdrojů. Od března roku 2019 zastupitel města Domažlice za Českou pirátskou stranu. V roce 2020 se stává krajským zastupitelem, v únoru 2022 zvolen hejtmanem Plzeňského kraje. - 40. výr. narození

Trefný, Jan - malíř

* 20. 03. 1875 - Štáhlavy (okr. Plzeň-město)
+ 19. 09. 1943 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Domažlicko, roč. 40, 1990, č. 47, s. 3., Nový život, roč. 20, 1990, 28. 11., č. 48, s. 3., (aks): Profesor Jan Trefný. Domažlicko, roč. 3, 1993, 30. 09., č. 39, s. 23., Haas, J.: Jan Trefný. Domažlické noviny, roč. 2, 1993, 01. 10., č. 39, s. 4., Holý, J. P.: Profesor a malíř Jan Trefný srostl navždy s Chodskem. Domažlický deník, roč. 12, 2003, 18. 09., č. 219, s. 12. a 22. 10., č. 248, s. 10., Holý, J. P.: Profesor J. Trefný byl schopný grafik, restaurátor i muzejník. Domažlický deník, roč. 14, 2005, 30. 05., č. 126, s. 12., Paroubková, J.: Tvůrci a sběratelé exlibris na Domažlicku. Domažlický zpravodaj, roč. 28, 2006, č. 5, s. 14., Matriční záznam o narození na internetových stránkách projektu Porta fontium.

Anotace: Akademický malíř Jan Trefný působil v Domažlicích jako profesor na reálném gymnáziu od roku 1908. Přispěl k opravám nástěnných maleb v domažlických kostelech, zrestauroval řadu církevních obrazů (některá plátina má ve svém majetku Muzeum Chodska). Věnoval se malbě chodského ornamentu, dřevorytem vytvořil několik exlibris. Byl spoluzakladatelem spolku Chodovia, spolupracoval na publikaci Církevní umění na Chodsku. Otec malířky Emilie Trefné. - 80. výr. úmrtí

Truhlář, Antonín - středoškolský profesor

* 05. 11. 1849 - Lično (okr. Rychnov nad Kněžnou)
+ 10. 09. 1908 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Holý, J. P.: Domažlické působení profesora Antonína Truhláře. Domažlický deník, roč. 12, 2003, 20. 11., č. 271, s. 12.

Anotace: Absolvent řádového gymnázia v Rychnově nad Kněžnou a Univerzity Karlovy přišel jako pedagog na domažlické gymnázium tři roky po jeho vzniku, v roce 1874. Podílel se na vzniku Ottova slovníku naučného, pro který sepsal stat' o domažlických humanistech a dalších osobnostech spojených osudy a dílem s Chodskem. Často se do Domažlic vracel, zejména za Bohumilem Strérem. Byl řádným členem České akademie věd a umění.
- 115. výr. úmrtí

Váchal, Jaroslav, Ing. - strojní inženýr

* 03. 09. 1918 - Domažlice (okr. Domažlice)

+ 26. 10. 1987 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Holý, J. P.: Ing. "Jarka" Váchal byl výborným znalcem technických památek. Domažlický deník, roč. 12, 2003, 13. 11., č. 266, s. 12.

Anotace: Po maturitě na domažlickém gymnáziu (1937) odešel studovat pražskou techniku, kde se věnoval zejména tehdy novému oboru elektrotechniky. Spolupracovník Muzea Chodska, znalec technických památek regionu. Zaměřoval se na historii mlýnů, kašen, vodovodů, kanalizace a dalších vodohospodářských staveb. - 105. výr. narození

Vysvěcení železného kříže u Zubřiny pod brankou (Domažlice, 07. 09. 1873)

- 07. 09. 1873 - Domažlice (okr. Domažlice)

Literatura: Hana, O.: Železný kříž "pod brankou" byl posvěcen před 125 lety. Domažlický deník, roč. 7, 1998, 21. 09., č. 221, s. 11.

Anotace: Za říčkou Zubřinou před brankou stával dřevěný kříž. Ten byl za purkmistra Josefa Kresla nahrazen novým železným. Na podstavec byl usazen 17. června 1873, slavnostně posvěcen byl 7. září téhož roku. Slavnostní akt vykonal děkan P. Karel Hájek.

- 150. výr. události

Wilhelm, Otto, JUDr. - příslušník čsl. zahraniční armády

* 03. 05. 1904 - Staňkov (okr. Domažlice)
+ 22. 09. 1998 - Velká Británie

Místa působení: Staňkov (okr. Domažlice), Liberec, Horšovský Týn (okr. Domažlice), Velká Británie

Literatura: Korecký, V.: O zapomenutém hrdinovi, staňkovském rodákovi O. Wilhelmovi. Domažlický deník, 2014, 04. 10., č. 233, s. 3.

Anotace: Narodil se do rodiny židovského obchodníka Morice Wilhelma. Dětství a období dospívání prožil ve Staňkově, v letech 1925 až 1930 studoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Advokátní činnost zahájil roku 1931 v Liberci. Po obsazení tzv. Sudet opustil Československo a přes Francii se dostal do Velké Británie, kde obratem vstoupil do čsl. zahraniční armády. Manželka a syn za ním přicestovali na falešný pas. Prošel boji ve Francii, po její kapitulaci byl evakuován zpět do Velké Británie. Zde je po reorganizaci armádních složek začleněn do obrněné brigády, se kterou se po spojenecké invazi do Francie v roce 1944 účastnil bojů u přístavu Dunkerque. Po ukončení 2. světové války, během které zahynula v koncentračních táborech většina jeho příbuzných včetně bratra Arnošta, se vrátil do Staňkova. Roku 1946 se stal advokátem v Horšovském Týně. Brzy po komunistickém uchopení moci v roce 1948 byl však nucen emigrovat znovu. Vycestování mu bylo umožněno jen na základě zřeknutí se majetku ve prospěch státu. Usadil se i s rodinou ve Velké Británii, kde se dožil pádu komunismu v Československu v roce 1989 a částečné rehabilitace.

- 25. výr. úmrtí

Založení TJ Sokol v Domažlicích (Domažlice, 12. 09. 1868)

- 12. 09. 1868 - Domažlice (okr. Domažlice)

Literatura: Vaňková, A.: Práce Tělocvičné jednoty Sokol Domažlice začíná v roce 1868. Domažlický deník, roč. 7, 1998, 01. 12., č. 281, s. 16.

Anotace: Domažlice byly mezi prvními dvaceti českými městy, ve kterých se místní vlastenci ujali myšlenek Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera o posilování těla a národního uvědomění. Zdejší Tělocvičná jednota Sokol byla založena dne 12. září roku 1868 ustavující valnou hromadou, které se zúčastnilo na pět desítek domažlických měšťanů. Prvním starostou se stal továrník Petr Jakubše, jednatelem Martin Maerz a cvičitelem Antonín Regál. Ještě na podzim téhož roku se začalo se cvičením, první veřejné pak proběhlo v polovině října roku 1869. - 155. výr. události

Závacký, Jan - sbormistr Čerchovanu

* 16. 08. 1936 - Huta (Ukrajina)
+ 23. 09. 2008 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Domažlice

Literatura: Almanach Čerchovanu 1901-2001. Domažlice: MKS, 2001. 31 s., Holý, J. P.: Za sbormistrem Čerchovanu, bratrem Janem Závackým. Domažlický deník, roč. 17, 2008, 03. 10., č. 233, s. 8.

Anotace: Do Domažlic se přizemil v roce 1960. Absolvoval evangelickou teologii, pracovní uplatnění našel jako technik ZZN. V letech 1978 až 1992 působil jako sbormistr Čerchovanu. V tomto pěveckém sboru působil nejprve jako zpěvák, od roku 1968 jako pomocný sbormistr. Vedení sboru převzal při přípravě koncertu konaného 24. listopadu 1978 u příležitosti 80. narozenin dlouholeté sbormistryně Čerchovanu Boženy Hezké. Čerchovan pod vedením Jana Závackého účinkoval na 94 akcích - vzpomínkových večerech, koncertech, odhaleních pomníků a krajských soutěžích. Pod vedením Jana Závackého se Čerchovan vydal na první zahraniční zájezd do partnerského holandského Budelu, kde se prezentoval zdařilým koncertem. Po tomto zájezdu se Jan Závacký se sborem rozloučil. Manžel PhDr. Věry Závacké a otec dcery Světlany. - 15. výr. *úmrtí*

Znovuodhalení pamětní desky nadstrážmistru Josefu Pavlišťovi (Čerchov, 28. 09. 1998)

- 28. 09. 1998 - Čerchov (okr. Domažlice)

Literatura: Hrubý, J.: Mnichov je minulostí, avšak nezapomínejme. Domažlicko, roč. 8, 1998, 07. 10., č. 40, příloha, fot.

Anotace: Domažlický okresní úřad, obce Klenčí pod Čerchovem, Chodov a Pec a domažlický odbor Klubu českých turistů stály za znovuodhalením pamětní desky nadstrážmistru Josefu Pavlišťovi, které proběhlo u turistické rozhledny na Čerchově na konci září roku 1998. Příslušník finanční stráže a člen Stráže obrany státu Josef Pavlišť zde 25. září 1938 padl při hrdinné obraně, kdy bránil proti přesile německých ordnerů objekt turistické chaty. První pamětní deska mu v těchto místech byla odhalena již v září roku 1946, po vzniku Železné opony byla ale sejmuta, poničena a nakonec odhozena do křoví. Současná deska je přesnou kopií té původní z roku 1946. - 25. výr. *události*

Znáte to jméno?

Výročí regionálních osobností Domažlicka na měsíc září 2023

Sestavil: Petr Vecka

Odp. red.: Bc. Lenka Schirová

Domažlice: Městská knihovna Boženy Němcové, 2023. Neustránkováno, 6 výtisků

Tisk: Městská knihovna Boženy Němcové Domažlice